

BEROEPSKWALIFICATIE

Sport- en spelleider

BK-0495-1

1. Globaal

1.1 TITEL

Sport- en spelleider

1.2 DEFINITIE

De sport- en spelleider staat mee in voor de organisatie van sport-, bewegings- en spelactiviteiten binnen een breedtesportcontext door deze te begeleiden en/of te ondersteunen op een kwalitatieve en veilige wijze, inspeland op de maatschappelijke context teneinde de doelgroepen te animeren, motiveren en enthousiasmeren.

1.3 AFBAKENING

De sport- en spelleider richt zich op een ruim doelpubliek waarbij hij/zij werkzaam is binnen een breedtesportcontext (bv. buurtsport, anders georganiseerde bewegings- en sportactiviteiten, naschoolse sport, sportieve animatie tijdens sportkampen, sportieve kinderopvang ...).

1.4 NIVEAU (VKS EN EQF)

4

1.5 JAAR VAN ERKENNING

versie 1, 2020

2. Competenties

2.1 OPSOMMING COMPETENTIES

Competentie 1:

Werkt activiteiten* uit volgens de interne (veiligheids)regels van de organisatie

- Handelt volgens interne regels van de organisatie
- Controleert het naleven van de veiligheidsregels en aanwijzingen
- Controleert de veiligheid van de locatie en materiaal
- Gebruikt het materiaal volgens de gebruikershandleiding en operationele richtlijnen van de fabrikant
- Past de veiligheidsregels van de organisatie toe bij de activiteiten
- Grijpt adequaat in wanneer de veiligheid van de deelnemers of anderen in het gedrang komt
- Werkt blessurepreventief
- Wijst op het belang van een correcte uitrusting en kledij bij deelname aan activiteiten
- Wijst op het belang van persoonlijke hygiëne
- Meldt bijzonderheden aan de verantwoordelijke

* Activiteiten: deze omvatten concreet sport-, bewegings- en spelactiviteiten

Met inbegrip van kennis:

- Basiskennis van normen en reglementering inzake gezondheid, hygiëne, welzijn, milieu
- Basiskennis van wettelijke reglementering
- Kennis van organisatiespecifieke regels
- Kennis van veiligheidsregels voor personen en materiaal
- Kennis van principes van veilig sporten (preventief, curatief)

Competentie 2:

Werkt voor de activiteiten op efficiënte wijze samen met andere actoren

- Communiceert met andere actoren (doelpubliek, ouders, teamleden, scheidsrechter, collega's, officiële instanties, ...)
- Respecteert de afspraken, werkschema's en procedures
- Stelt zich flexibel op
- Past zich aan de cultuur van de andere actoren aan
- Rapporteert noden, vragen, knelpunten, nieuwe ideeën aan de betrokken actoren
- Verwijst de geïnteresseerde(n) door naar andere sportmogelijkheden via de verantwoordelijke van de organisatie

Met inbegrip van kennis:

- Kennis van communicatietechnieken en -vaardigheden
- Kennis van samenwerkingsmethodieken (empathisch handelen, conflictbeheersing, ...)

Competentie 3:

Handelt professioneel

- Geeft zelf het goede voorbeeld
- Zorgt voor een verzorgd voorkomen en aangepaste kledij conform de taakuitvoering
- Leeft zich in in en brengt begrip op voor de persoonlijke leefwereld van de deelnemers
- Reageert adequaat op ongepast gedrag

- Creëert een veilige, ondersteunende en aangename omgeving voor de deelnemers
- Werkt ethisch verantwoord
- Past taalgebruik en boodschap aan de deelnemers aan
- Gebruikt de vakterminologie in de juiste context
- Werkt kostenefficiënt
- Werkt ecologisch (duurzaamheidsprincipes, sorteert afval, ...)

Met inbegrip van kennis:

- Basiskennis van reflectiestrategieën
- Basiskennis van ecologische principes
- Basiskennis van kostenefficiënt werken
- Kennis van communicatietechnieken en -vaardigheden
- Kennis van ethisch verantwoord sporten
- Kennis van diversiteit en omgang met diverse doelgroepen
- Kennis van motiverend coachen
- Kennis van groepsdynamiek (groepsvorming, verschillende rollen binnen een groep, teamsfeer, (bege)leiden van groepen, ...)

Competentie 4:

Ontwikkelt de eigen deskundigheid

- Gaat op een professionele manier om met het geven en ontvangen van feedback
- Reflecteert over het eigen handelen en stuurt bij waar nodig
- Volgt nieuwe evoluties op en volgt bijscholingen (levenslang leren) zowel m.b.t. sportbewegings- en spelactiviteiten, didactische aanpak, materiaal, doelgroep...

Met inbegrip van kennis:

- Basiskennis van reflectiestrategieën
- Basiskennis van belang van en mogelijkheden om levenslang te leren
- Kennis van feedbackvaardigheden (geven en vragen)

Competentie 5:

Informeert over de activiteit en enthousiasmeert ze om deel te nemen

- Voert mee promotie over de activiteiten
- Motiveert tot deelname aan en het volhouden van activiteiten op recreatief niveau
- Geeft informatie over de praktische organisatie van de activiteiten
- Onderhoudt contact met alle betrokken actoren (verantwoordelijke, ouders, mede sport- en spelleiders,...)
- Werkt vindplaatsgericht (begeeft zich actief naar de plaats waar de doelgroep zich bevindt, is er aanwezig en aanspreekbaar, gaat zelf ook gesprekken aan en bouwt een band met de doelgroep op)
- Geeft kans tot inspraak in het (nieuwe) aanbod
- Identificeert motivaties en drempels om te bewegen/sporten
- Zorgt voor een toegankelijk bewegings- en sportaanbod

Met inbegrip van kennis:

- Basiskennis van ontwikkelingspsychologie van kinderen, adolescenten volwassenen en ouderen
- Basiskennis van de kenmerken van personen met een fysieke beperking

- Basiskennis van de kenmerken van kansengroepen (personen met een buitenlandse herkomst, personen in armoede, gedetineerden, vluchtelingen)
- Kennis van communicatietechnieken en -vaardigheden
- Kennis van motiverend coachen
- Kennis van didactisch handelen bij sport-, bewegings- en spelactiviteiten

Competentie 6:

Bereidt de activiteit voor

- Werkt conform de mogelijkheden en de context van de deelnemers een activiteit uit (voldoende uitdaging, niet te moeilijk)
- Houdt rekening met de verwachtingen, beleving, ... van de deelnemers en de andere actoren
- Differentieert naar leeftijd, vaardigheidsniveau en doelgroep
- Stelt een voorbereidingsfiche op met doelstellingen, rekening houdend met de evaluaties van voorgaande activiteiten
- Bouwt activiteiten op een logische manier op
- Controleert de mogelijkheden en beperkingen van de locatie
- Voorziet het materiaal voor de activiteit

Met inbegrip van kennis:

- Basiskennis van de relatie tussen beweging en gezondheid in functie van een gezonde sportbeoefening
- Basiskennis van slagsporten
- Basiskennis van balsporten
- Basiskennis van dansante sporten
- Basiskennis van urban sports
- Basiskennis van sportspelen
- Kennis van diversiteit en omgang met diverse doelgroepen
- Kennis van de diverse motorische bewegingsfamilies
- Kennis van bewegingsthema's
- Kennis van ontwerpen en animeren van sport-, bewegings- en spelactiviteiten
- Kennis van observatiemethodieken
- Kennis van begeleidingsmethodieken
- Kennis van materiaal
- Kennis van didactisch handelen bij sport-, bewegings- en spelactiviteiten

Competentie 7:

Begeleidt de activiteit

- Ontvangt en begeleidt de deelnemers en staat open voor een gesprek
- Legt de regels/contouren van de activiteit uit
- Duidt en demonstreert de activiteit met basisveiligheidsregels op basis van de voorbereidingsfiche
- Voorziet voldoende warming-up en cooling-down
- Past taalgebruik, demo's en sport-, beweeg- en spelniveau aan de doelgroep/deelnemers aan
- Geeft aanwijzingen en informatie aan de deelnemers
- Speelt in op onverwachte omstandigheden (weer, aantal deelnemers, mogelijkheden deelnemers,...)

- Observeert veranderende situaties, omgeving en/of gedrag tijdens de activiteiten
- Past de activiteit(en) aan een veranderende situatie en/of omgeving aan
- Grijpt in bij onaanvaardbaar gedrag
- Geeft op constructieve wijze feedback en geeft extra instructies, indien aangewezen
- Controleert of iedereen de aanwijzingen en informatie goed begrepen heeft
- Verdeelt de aandacht in een groep over de verschillende deelnemers en besteedt individueel aandacht waar nodig
- Moedigt de deelnemers aan om respect en waardering voor elkaar en de omgeving op te brengen

Met inbegrip van kennis:

- Basiskennis van ontwikkelingspsychologie van kinderen, adolescenten volwassenen en ouderen
- Kennis van veiligheidsregels voor personen en materiaal
- Kennis van communicatietechnieken en -vaardigheden
- Kennis van motiverend coachen
- Kennis van groepsdynamiek (groepsvorming, verschillende rollen binnen een groep, teamsfeer, (bege)leiden van groepen, ...)
- Kennis van feedbackvaardigheden (geven en vragen)
- Kennis van observatiemethodieken
- Kennis van begeleidingsmethodieken
- Kennis van conflicthantering
- Kennis van materiaal
- Kennis van didactisch handelen bij sport-, bewegings- en spelactiviteiten
- Kennis van groepsanimatie

Competentie 8:

Sluit de activiteit af en evalueert ze

- Verzamelt en controleert al het materiaal en ziet er op toe dat deelnemers het materiaal in de oorspronkelijke staat en opgeruimd achterlaten
- Superviseert het vertrek van de deelnemers
- Signaleert en inventariseert gebreken en defecten aan accommodatie, uitrusting en materiaal en geeft dit door aan de verantwoordelijke
- Evalueert de activiteiten mee en stelt verbeteringen voor
- Stelt zelf nieuwe ideeën, invulling van activiteiten en methodieken voor
- Peilt naar feedback van de deelnemers en actoren

Met inbegrip van kennis:

- Basiskennis van reflectiestrategieën
- Kennis van communicatietechnieken en -vaardigheden
- Kennis van feedbackvaardigheden (geven en vragen)
- Kennis van ontwerpen en animeren van sport-, bewegings- en spelactiviteiten
- Kennis van materiaal
- Kennis van evaluatiemethoden

Competentie 9:

Past de ongevalsprocedure van de organisatie toe

- Reageert efficiënt wanneer een deelnemer een letsel oploopt of onwel wordt

- Past de principes van veilig sporten zowel preventief als curatief toe
- Handelt conform de voorgeschreven procedure (contacteert de veiligheidsverantwoordelijke en eventueel externe hulpdiensten volgens de ernst en toestand van de deelnemer, ...)
- Gebruikt EHBO-materiaal aangepast aan de situatie
- Rapporteert incidenten

Met inbegrip van kennis:

- Kennis van organisatiespecifieke regels
- Kennis van veiligheidsregels voor personen en materiaal
- Kennis van principes van veilig sporten (preventief, curatief)
- Kennis van communicatietechnieken en -vaardigheden
- Kennis van EHBO

2.2 BESCHRIJVING COMPETENTIES ADHV DE DESCRIPTORELEMENTEN

Kennis

- Basiskennis van normen en reglementering inzake gezondheid, hygiëne, welzijn, milieu
- Basiskennis van wettelijke reglementering
- Basiskennis van reflectiestrategieën
- Basiskennis van ecologische principes
- Basiskennis van kostenefficiënt werken
- Basiskennis van belang van en mogelijkheden om levenslang te leren
- Basiskennis van ontwikkelingspsychologie van kinderen, adolescenten volwassenen en ouderen
- Basiskennis van de kenmerken van personen met een fysieke beperking
- Basiskennis van de kenmerken van kansengroepen (personen met een buitenlandse herkomst, personen in armoede, gedetineerden, vluchtelingen)
- Basiskennis van de relatie tussen beweging en gezondheid in functie van een gezonde sportbeoefening
- Basiskennis van slagsporten
- Basiskennis van balsporten
- Basiskennis van dansante sporten
- Basiskennis van urban sports
- Basiskennis van sportspelen
- Kennis van organisatiespecifieke regels
- Kennis van veiligheidsregels voor personen en materiaal
- Kennis van principes van veilig sporten (preventief, curatief)
- Kennis van communicatietechnieken en -vaardigheden
- Kennis van samenwerkingsmethodieken (empathisch handelen, conflictbeheersing, ...)
- Kennis van ethisch verantwoord sporten
- Kennis van diversiteit en omgang met diverse doelgroepen
- Kennis van motiverend coachen
- Kennis van groepsdynamiek (groepsvorming, verschillende rollen binnen een groep, teamsfeer, (bege)leiden van groepen, ...)
- Kennis van feedbackvaardigheden (geven en vragen)
- Kennis van de diverse motorische bewegingsfamilies
- Kennis van bewegingsthema's

- Kennis van ontwerpen en animeren van sport-, bewegings- en spelactiviteiten
- Kennis van observatiemethodieken
- Kennis van begeleidingsmethodieken
- Kennis van conflicthantering
- Kennis van materiaal
- Kennis van didactisch handelen bij sport-, bewegings- en spelactiviteiten
- Kennis van EHBO
- Kennis van groepsanimatie
- Kennis van evaluatiemethoden

Cognitieve vaardigheden

- Handelt volgens interne regels van de organisatie
- Controleert het naleven van de veiligheidsregels en aanwijzingen
- Controleert de veiligheid van de locatie en materiaal
- Gebruikt het materiaal volgens de gebruikershandleiding en operationele richtlijnen van de fabrikant
- Past de veiligheidsregels van de organisatie toe bij de activiteiten
- Werkt blessurepreventief
- Wijst op het belang van een correcte uitrusting en kledij bij deelname aan activiteiten
- Wijst op het belang van persoonlijke hygiëne
- Meldt bijzonderheden aan de verantwoordelijke
- Communiceert met andere actoren (doelpubliek, ouders, teamleden, scheidsrechter, collega's, officiële instanties, ...)
- Respekteert de afspraken, werkschema's en procedures
- Stelt zich flexibel op
- Past zich aan de cultuur van de andere actoren aan
- Verwijst de geïnteresseerde(n) door naar andere sportmogelijkheden via de verantwoordelijke van de organisatie
- Geeft zelf het goede voorbeeld
- Leeft zich in in en brengt begrip op voor de persoonlijke leefwereld van de deelnemers
- Creëert een veilige, ondersteunende en aangename omgeving voor de deelnemers
- Werkt ethisch verantwoord
- Past taalgebruik en boodschap aan de deelnemers aan
- Gebruikt de vakterminologie in de juiste context
- Werkt kostenefficiënt
- Werkt ecologisch (duurzaamheidsprincipes, sorteert afval, ...)
- Gaat op een professionele manier om met het geven en ontvangen van feedback
- Reflecteert over het eigen handelen en stuurt bij waar nodig
- Volgt nieuwe evoluties op en volgt bijscholingen (levenslang leren) zowel m.b.t. sport- bewegings- en spelactiviteiten, didactische aanpak, materiaal, doelgroep...
- Voert mee promotie over de activiteiten
- Motiveert tot deelname aan en het volhouden van activiteiten op recreatief niveau
- Geeft informatie over de praktische organisatie van de activiteiten
- Onderhoudt contact met alle betrokken actoren (verantwoordelijke, ouders, mede sport- en spelers,...)
- Werkt vindplaatsgericht (begeeft zich actief naar de plaats waar de doelgroep zich bevindt, is er aanwezig en aanspreekbaar, gaat zelf ook gesprekken aan en bouwt een band met de doelgroep op)

- Geeft kans tot inspraak in het (nieuwe) aanbod
- Identificeert motivaties en drempels om te bewegen/sporten
- Zorgt voor een toegankelijk bewegings- en sportaanbod
- Houdt rekening met de verwachtingen, beleving, ... van de deelnemers en de andere actoren
- Differentieert naar leeftijd, vaardigheidsniveau en doelgroep
- Stelt een voorbereidingsfiche op met doelstellingen, rekening houdend met de evaluaties van voorgaande activiteiten
- Bouwt activiteiten op een logische manier op
- Controleert de mogelijkheden en beperkingen van de locatie
- Ontvangt en begeleidt de deelnemers en staat open voor een gesprek
- Legt de regels/contouren van de activiteit uit
- Duidt en demonstreert de activiteit met basisveiligheidsregels op basis van de voorbereidingsfiche
- Past taalgebruik, demo's en sport-, beweeg- en spelniveau aan de doelgroep/deelnemers aan
- Geeft aanwijzingen en informatie aan de deelnemers
- Observeert veranderende situaties, omgeving en/of gedrag tijdens de activiteiten
- Geeft op constructieve wijze feedback en geeft extra instructies, indien aangewezen
- Controleert of iedereen de aanwijzingen en informatie goed begrepen heeft
- Verdeelt de aandacht in een groep over de verschillende deelnemers en besteedt individueel aandacht waar nodig
- Moedigt de deelnemers aan om respect en waardering voor elkaar en de omgeving op te brengen
- Verzamelt en controleert al het materiaal en ziet er op toe dat deelnemers het materiaal in de oorspronkelijke staat en opgeruimd achterlaten
- Superviseert het vertrek van de deelnemers
- Evalueert de activiteiten mee en stelt verbeteringen voor
- Stelt zelf nieuwe ideeën, invulling van activiteiten en methodieken voor
- Peilt naar feedback van de deelnemers en actoren
- Past de principes van veilig sporten zowel preventief als curatief toe
- Gebruikt EHBO-materiaal aangepast aan de situatie
- Rapporteert incidenten

Probleemoplossende vaardigheden

- Grijpt adequaat in wanneer de veiligheid van de deelnemers of anderen in het gedrang komt
- Reageert adequaat op ongepast gedrag
- Werkt conform de mogelijkheden en de context van de deelnemers een activiteit uit (voldoende uitdaging, niet te moeilijk)
- Speelt in op onverwachte omstandigheden (weer, aantal deelnemers, mogelijkheden deelnemers,...)
- Grijpt in bij onaanvaardbaar gedrag
- Handelt conform de voorgeschreven procedure (contacteert de veiligheidsverantwoordelijke en eventueel externe hulpdiensten volgens de ernst en toestand van de deelnemer, ...)
- Rapporteert noden, vragen, knelpunten, nieuwe ideeën aan de betrokken actoren
- Past de activiteit(en) aan een veranderende situatie en/of omgeving aan
- Reageert efficiënt wanneer een deelnemer een letsel oploopt of onwel wordt
- Signaleert en inventariseert gebreken en defecten aan accommodatie, uitrusting en materiaal en geeft dit door aan de verantwoordelijke

Motorische vaardigheden

- Zorgt voor een verzorgd voorkomen en aangepaste kledij conform de taakuitvoering
- Voorziet het materiaal voor de activiteit
- Voorziet voldoende warming-up en cooling-down

Omgevingscontext

- Het beroep van sport- en spelleider wordt uitgeoefend in uiteenlopende contexten, bv. buurtsport, anders georganiseerde bewegings- en sportactiviteiten, naschoolse sport, sportieve animatie tijdens sportkampen, ...
- Dit beroep wordt hoofdzakelijk uitgeoefend binnen onregelmatige werktijden
- Dit beroep wordt uitgeoefend in teamverband, waarbij flexibiliteit noodzakelijk is
- Dit beroep wordt zowel binnen als buiten uitgeoefend waarbij de sport- en spelleider onderhevig is aan (atmosferische) wijzigingen
- De sport- en spelleider heeft een gevarieerd takenpakket zowel wat betreft de werkwijzen als de gebruikte methoden en technieken
- De werkopdrachten worden afgebakend in de tijd
- Het beroep vereist een behandeling op maat volgens de noden van de deelnemers waarbij de deelnemers op een empathische wijze benaderd worden
- De sector kent reglementeringen wat betreft veiligheid, gezondheid, hygiëne, welzijn, milieu, ...
- De uitoefening van het beroep vereist een stressbestendige houding

Handelingscontext

- Bij de beroepsuitoefening moet men zich bewust zijn van de effecten van de eigen verbale, non-verbale en digitale communicatie en de invloed hiervan op de deelnemers en de omgeving
- De uitoefening van het beroep vraagt verantwoordelijkheidszin
- Bij dit beroep wordt er door alle sport- en spelleiders meegebouwd aan een cultuur van collegialiteit, welzijn, respect binnen de professionele relaties
- De sport- en spelleider moet op constructieve en transparante wijze informatie uitwisselen met de andere actoren
- De sport- en spelleider is zich constant bewust van de impact van zijn handelingen op de deelnemers en omgeving
- De sport- en spelleider kan differentiëren in functie van de deelnemers
- De sport- en spelleider kan een voldoende uitdagend aanbod voorzien op maat van de deelnemers
- De sport- en spelleider kan zich aanpassen aan en flexibel opstellen bij wisselende werkomstandigheden
- De sport- en spelleider moet steeds de regelgeving en kwaliteitseisen respecteren
- De sport- en spelleider moet blijven met de ontwikkelingen binnen de sector, dit vergt levenslang leren en het volgen van (verplichte) opleidingen
- De sport- en spelleider moet planmatig kunnen denken, prioriteiten stellen en zijn werkzaamheden organiseren
- De sport- en spelleider moet zorgvuldig omgaan met het materiaal

- De sport- en spelleider moet de deelnemers respectvol behandelen
- De sport- en spelleider moet discreet handelen conform de beroepsethiek en organisatiegebonden reglementering
- De sport- en spelleider toont zin voor initiatief binnen de wettelijke bepalingen tijdens bepaalde situaties, problemen, opdrachten, ...
- De sport- en spelleider moet kwaliteitsvol handelen
- De sport- en spelleider moet proactief werken
- De sport- en spelleider moet het positief imago van zijn/haar organisatie uitstralen
- De sport- en spelleider moet op empathische wijze omgaan met de deelnemers
- De sport- en spelleider dient consequent en gefocust te werken
- De sport- en spelleider maakt van de activiteiten zinvolle contactmomenten
- De sport- en spelleider neemt een voorbeeldfunctie op tijdens de activiteiten
- De sport- en spelleider moet ten alle tijden de gezondheid van de deelnemer beschermen ook wanneer er verschillende belangen in het spel zijn

Autonomie

Is zelfstandig in

- Het regelen, plannen en uitvoeren van de activiteiten
- Het anticiperen op onverwachte omstandigheden
- Het klaarzetten van de activiteitenlocatie
- Het superviseren van het materieel
- Het bevragen van de noden van de deelnemers
- Het opstellen van de voorbereidingsfiche
- Het informeren, animeren, motiveren en enthousiasmeren van de deelnemer aangaande de activiteit
- Het uitvoeren van activiteiten
- Het evalueren van de activiteiten met het voorstellen van verbeterpunten
- Het begeleiden van alle spel, bewegings- en sportactiviteiten
- Het evalueren van eigen werk
- Het up-to-date houden van de eigen kennis

Is gebonden aan

- De opdrachten van de teamleiding
- Het beleid van en de afspraken binnen het team, de sportorganisatie, de gemeente,...
- Tijdsplanning
- Veiligheids-, gezondheids-, kwaliteits- en milieuvoorschriften, procedures en wettelijke bepalingen

Doet beroep op

- De teamverantwoordelijke in geval van problemen of specifieke vragen bij uitvoering van activiteiten
- Teamleden en externen voor praktische zaken
- De teamleden voor het ondersteunen van de activiteiten

Verantwoordelijkheid

- Werkt activiteiten* uit volgens de interne (veiligheids)regels van de organisatie

- Werkt voor de activiteiten op efficiënte wijze samen met andere actoren
- Handelt professioneel
- Ontwikkelt de eigen deskundigheid
- Informeert over de activiteit en enthousiasmeert ze om deel te nemen
- Bereidt de activiteit voor
- Begeleidt de activiteit
- Sluit de activiteit af en evalueert ze
- Past de ongevalsprocedure van de organisatie toe

2.3 ATTESTEN EN VOORWAARDEN

Wettelijke attesten en voorwaarden

Er zijn geen wettelijke attesten of voorwaarden vereist.